

N:o 46.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående försäljning af en till förra kronofogdebostället 1 mantal Wik n:o 1 i Södermanlands län hörande lägenhet; gifven Stockholms slott den 17 februari 1899.

I underdånig skrifvelse den 9 december 1898 har domänstyrelsen anmält, att vid uppskattning, som nämnda år egt rum å förra kronofogdebostället 1 mantal Wik n:o 1 i Vadsbro socken och Oppunda härad af Södermanlands län för förnyad utarrendering från den 14 mars 1901 af denna egendom, som lemnade mer än 500 kronor i årligt arrende, förslag väckts om afsöndring och försäljning af den till egendomen hörande lägenheten Ängstugan; och har domänstyrelsen underställt berörda fråga Kongl. Maj:ts pröfning, dervid styrelsen tillika öfverlemnad instrumentet öfver berörda värdering jemte en af förste landtmätaren A. W. Lodén år 1897 upprättad karta öfver egendomen med tillhörande beskrifning äfvensom yttrande i ärendet af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet jemte öfriga till ärendet hörande handlingar.

Af nämnda handlingar inhemtas, bland annat, att lägenheten Ängstugan, som genom Hedenlundasjön är skild från egendomens hemskifte, innehåller en areal af 13,584 hektar, deraf 6,638 hektar åker, 1,41 hektar äng, 5,37 hektar skogs- och betesmark samt 0,166 hektar impediment;

att å lägenheten finnas följande kronan tillhöriga åbyggnader, nemligen stuga, bod och uthusbyggnad, innehållande timrad ladugård för sex djur samt loge, alla i godt stånd;

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 1 Saml. 1 Afd. 32 Häft.

att uppskattningsmännen, ehuru afsöndring och försäljning af lägenheten kunde ifrågasättas, likväl, då väg till lägenheten saknades annorledes än öfver sjön, ansett sig icke hafva skäl att förorda dylik afsöndring, helst som egendomens arrendator, hvilken för närvarande brukade jorden till Ängstugan under hufvudgården, ifrågasatt att, då kronan blott egde en enda arbetarebostad vid hufvudgården, bestående af stugubyggnaden vid det i närheten belägna nedlagda torpet Grindstugan, ånyo såsom torp använda Ängstugan, hvilken numera vore försedd med nya och för sådant ändamål lämpliga byggnader;

att, sedan Kongl. Maj:ts befallningshafvande efter mottagande af uppskattningsinstrumentet anmodat domänintendenten i länet att inkomma med närmare utredning rörande möjligheten att bereda utfartsväg åt ifrågavarande lägenhet, bemålde tjensteman till Kongl. Maj:ts befallningshafvande insändt *dels* yttrande i ärendet af förste landtmätaren Lodén, som meddelat, att någon utfartsväg för lägenheten icke funnes, såvidt af i länets landtmäterikontor förvarade kartor framginge, samt att afståndet från lägenheten till närmaste allmänna landsväg utgjorde omkring 250 meter, *dels* utlåtande af egendomens arrendator, som uppgifvit, att från lägenheten ledde en öfver egendomen Hedenlundas egor framlöpande, rudimentär väg, som på en sträcka af omkring 100 meter vore försedd med diken å ömse sidor, och att iståndsättandet af nämnda utfartsväg borde kunna verkställas för en helt ringa kostnad, under förutsättning att icke något hinder från jordegarens sida ifrågakomme, *dels ock* en skrifvelse till domänintendenten från egaren af Hedenlunda, som meddelat, att från hans sida hinder ej mötte för begagnande utan ersättning så väl af den väg, som från lägenheten Ängstugan ledde öfver Årsta och Hedenlunda egor fram till vägen från Årsta till stora landsvägen mellan Hofby och Flen, som ock af nyssnämnda väg från Årsta till stora landsvägen, under vilkor blott att den grind, som i gränsen mellan Årsta och Hedenlunda funnes öfver Ängstugans ifrågavarande utfartsväg, af lägenhetens egare hölles i giltigt skick;

att uppskattningsmännen i dem härefter affordradt yttrande, enär numera möjlighet funnes till erhållande af lämplig väg till Ängstugan och således förnämsta hindret för dess afsöndring undanröjts, tillstyrkt en sådan åtgärd och uppgjort beräkning öfver lägenhetens saluvärde, enligt hvilken beräkning detta värde skulle uppgå till i jernnadt tal 4,600 kronor, hvori inbegripits 543 kronor 60 öre för värdet af den å lägenheten växande skog; samt

att Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med hänsyn till lägenhetens från hufvudgården afskilda läge och hvad i öfrigt angående lägenheten

blifvit upplyst, ansåge densamma lämpligen böra skiljas från egendomen och försäljas.

För egen del har domänstyrelsen, under erinran att såsom skäl mot Ångstugans afsöndring, utom saknaden af utfartsväg, äfven framhållits, att å egendomen ej finnes andra kronan tillhöriga hus, som kunde till bostäder åt arbetare upplåtas, än stugubyggnaden å nämnda lägenhet och en å det numera under hufvudgården inlagda torpet Grindstugan befintlig stuga, anført: att härvid kunde anmärkas, att Ångstugan ej väl lämpade sig till bostad för arbetare vid gården, då samfärdseln med denna, till hvilken vägen öfver land vore omkring en mil lång, kunde under vintertiden, då Hedenlundasjön vore belagd med is, som ej bure eller kunde utan svårighet med farkost genomträngas, liksom vid islossningen om vårarne blifva särdeles besvärlig; att, äfven om Ångstugan bibehölles under gården, derigenom säkerligen icke blefve tillräckligt sörjdt för herbergerandet i kronans hus af arbetsfolk vid egendomen i fråga, till hvilken hörde en åkerareal af mer än 46 hektar och der nu vore anstälde åtta statkarlar; att för statkarlarnes hysande för närvarande finnes vid hufvudgården, utom huset vid Grindstugan, en arrendatorn enskildt tillhörig byggnad i godt stånd, innehållande fem rum; samt att, vare sig arrendatorn, som af uppskattningsmännen förordats till erhållande af optionsrätt vid egendomens förnyade utarrendering, skulle äfven under nästa arrendeperiod blifva egendomens arrendator eller annan person härtill antoges, tillfälle torde komma att erbjudas att åt kronan på billiga villkor förvärfva nyssberörda byggnad, hvarigenom behöfvet af kronan tillhöriga arbetarebostäder lämpligast kunde afhjelpas.

Vidare har domänstyrelsen beträffande frågan om utfartsväg från lägenheten anført, att, ehuru denna fråga ej kunde anses för framtiden ordnad genom nuvarande egarens af Hedenlunda förut omförmälda förklaring, helst dervid ej lemnats medgifvande till inteckning för rätten till väg i de fastigheter, hvaröfver vägen framginge, spekulanter på lägenheten likväl ej torde låta sig häraf tillbakahållas, då afståndet till allmän väg ej vore mer än omkring 250 meter och egaren af den mellanliggande marken ej syntes vara ovillig att angående begagnandet af väg deröfver träffa öfverenskommelse, samt att i allt fall innehafvaren af lägenheten i följd af dennas läge invid större sjö utan svårighet kunde bereda sig tillträde till någon i närheten af sjön varande kommunikationsled; och har domänstyrelsen, som ansåge, att för undanrödjande af alla farhågor i sistnämnda afseende i blifvande arrendekontrakt angående Wik borde intagas förbehåll om rätt för innehaf-

varen af Ångstugan att taga väg öfver Wiks egor till allmän landsväg, hemställt, att Ångstugan, hvilken kunde utan olägenhet för skötseln af egendomen i öfrigt derifrån skiljas och hvilkens areal ej uppginge till en femtedel af den till hemmanet Wik hörande, måtte från egendomen afsöndras och försäljas.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

dels att den till förra kronofogdebostället 1 mantal Wik n:o 1 hörande lägenheten Ångstugan må derifrån afsöndras och i enlighet med föreskrifterna i 8 mom. af kongl. skrivelsen till domänstyrelsen angående bestämmelser att tjena till efterrättelse i fråga om lägenhetens upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 för åsatta saluvärdet till försäljning utbudas, att tillträdas den 14 mars 1901, med rätt för köparen att begagna väg öfver stamhemmanets egor till allmän landsväg;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflyta, må, på samma sätt som köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts,

Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Hans Wachtmeister.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kongl.
Höghet Kronprinsen Regenten i statsrådet å Stockholms
slott den 17 februari 1899.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **grefve DOUGLAS**,
Statsråden: herr friherre **ÅKERHJELM**,
 WIKBLAD,
 friherre **RAPPE**,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 DYRSSEN.

Departementschefen, statsrådet **grefve Wachtmeister** föredrog vidare:
Domänstyrelsens underdåniga skrifvelse den 9 december 1898,
deri — sedan vid uppskattning, som under nämnda år egt rum å förra
kronofogdebostället 1 mantal Wik n:o 1 i Vadsbro socken och Oppunda
härad af Södermanlands län för förnyad utarrendering från den 14 mars
1901 af denna egendom, som lemnade mer än 500 kronor i årligt arrende,
förslag väckts om afsöndring och försäljning af den till egendomen
hörande lägenheten Ångstugan — styrelsen understält nämnda fråga
Kongl. Maj:ts pröfning, dervid styrelsen tillika öfverlemnade instrument
öfver berörda arrendeuppskattning jemte yttrande af Kongl. Maj:ts befall-
ningshafvande i länet äfvensom öfriga till ärendet hörande handlingar.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit tillstyrkte statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva,

dels att den till förra kronofogdebostället 1 mantal Wik n:o 1 hörande lägenheten Ångstugan finge derifrån afsöndras och i enlighet med föreskrifterna i 8 mom. af nådiga skrivelsen till domänstyrelsen angående bestämmelser att tjena till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 för åsatta saluvärdet till försäljning utbjudas, att tillträdas den 14 mars 1901, med rätt för köparen att begagna väg öfver stamhemmanets egor till allmän landsväg;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflöte, finge, på samma sätt som köpeskillingarne för försålda mindre kronolägenheter, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Hvad statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflätas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Sven Köhler.